

AGENDA

**Dinsdag 7 oktober
om 20.00.**

"De Les", voorleestheater
van Ionesco.

Het stuk (dat bewerkt is door
Trix Reijn) zal worden opge-
voerd als "voorleestheater".
De naam zegt het al, de
ingekorte tekst zal worden
voorgelezen en gedeeltelijk
gespeeld worden.

**Zondag 19 oktober om
11.00.**

"De Les", voorleestheater
van Ionesco.

De medewerkers van het
museum treden nog een keer
op. Na afloop is er een lunch.

Ayurveda, geneeskunde uit India

De plank, het was- en strijkbord, is een rituele massagetafel.

De lange plank met vier handvatten en een lichte bolling overdwars, aan de ene zijde voorzien van een kuiltje waarheen een gootje loopt, heeft lange tijd als op te lossen raadsel in ons museum gestaan.

We waren ons wel bewust dat de plank niet uit Noord kwam, maar er was wel een relatie met het museum. Hij kwam uit de werkkamer van de vrouw die het interieur van het museum had ontworpen.

Lange tijd was het voorwerp een op te lossen raadsel en niemand leek het bij het rechte eind te hebben, ook deskundigen niet op het terrein van meubels en aanverwante zaken. Een medewerker van het museum in Midden-Beemster leek nog het dichtste bij de waarheid te zijn gekomen. Een plank om lakens en lange kleren zoals nachthemden met water en zeep te wassen en vervolgens te strijken. Daar hielden we het lange tijd op.

De tentoonstelling over badhuizen bracht ons weer eens naar de Oudheidkamer in Oostzaan en daar legden we ons raadsel voor aan Joop Giesendanner, genealoog van die instelling. Hij heeft half Nederland en België via de nieuwe media aan de kop gezeurd en jawel, eindelijk heeft hij het antwoord op onze vraag gevonden.

De plank is een massagetafel in het kader van de Ayurveda geneeskunde uit India. De onze is vast oud en veel gebruikt, maar we weten nu waarvoor. Sterker, wie internet bezoekt zal zien dat er wel drie plaatsen in Amsterdam zijn waar dergelijke massages worden uitgevoerd. Als u daar ervaring mee hebt opgedaan, horen we dat graag.

De plank

Intussen gaat onze grote dank uit naar Joop Giesendanner, die het raadsel toch maar mooi heeft helpen oplossen! Joop schreef ons het volgende.

FaceBook van de bovenste plank

Enige weken terug deden we hier een oproep om ons en het Museum Noord te helpen met het vaststellen van de herkomst van een plank die daar terecht was gekomen.

Plank was eigenlijk wel een heel oneerbiedige benaming voor wat op het eerste gezicht het meest weg had van een brancard, maar dat was het zeker ook niet, gezien de lengte (2,58 mtr) en het gewicht meer dan 150 kg.

Vele suggesties kwamen voorbij van zinnig tot onzinnig, van serieus tot hilarisch, maar de goede zat er steeds niet bij. Verreweg de meeste hadden iets te maken met een plek waar een lichaam op kon liggen, al of niet in levende staat.

Doordat het bericht door velen werd gedeeld en uiteindelijk ook in België terecht kwam, kwam het verlossende woord ook daar vandaan en inderdaad, ooit lag hier een lijf op dat niet in orde was maar zeker ook niet mors.

Hoe deze "plank" ooit in de Jordaan terecht kwam en heel lang heeft gefunctioneerd als buiten proportie keukentafel zullen we wel nooit weten, maar ooit was het de behandeltafel van een Indische geneeskundige.

Die geneeskunde heet AYURVEDA : de kennis van het lange leven en is sinds 1995 door de World Health Organisation (WHO) erkend, maar bestaat al meer dan 5000 jaar in het Oosten en dan met name in India, waar je gewoon kunt afstuderen als arts in deze discipline.

Ook in deze moderne tijd wordt de "plank" nog steeds gebruikt, zoals uit bijgaande hedendaagse plaatje blijkt. Onze plank echter is van veel oudere datum en daar hoorde oorspronkelijk ook een bol bij van waaruit olie op het hoofd kon worden gedruppeld.

Momenteel is deze behandeling een trend geworden in Z-India, om één maand zo'n kuur te ondergaan, ook als men niet ziek is. Het bestaat uit een massage met rijstbultjes in melk gedrenkt door 6 masseurs, olie die uit een bol op het hoofd (bedekt met lederen kap) wordt gedruppeld, deze olie wordt dan in een gleuf opgevangen en gerecupereerd.

Ook in Nederland is er echter een opleidingsinstituut of zijn er mogelijkheden voor het ondergaan van een behandeling. Ik mag aannemen in een iets aangepastere omgeving

Het raadsel is dus opgelost, de plank is een behandel tafel, waar zieke en gezonde mensen een ayurvedische behandeling kunnen ondergaan

Het mysterie was niet makkelijk en het antwoord eigenlijk ook niet, maar facebook werkte wel !!

Maand van de Geschiedenis, oktober 2014

Elk jaar vindt een landelijke manifestatie plaats met een gemeenschappelijk historisch thema. Dit jaar is het thema Vriend of Vijand. Wij hebben gemeend dat het onderwijs voldoende aspecten van deze twee elementen bevat om als onderdeel van de Maand van de Geschiedenis te kunnen dienen. Vandaar het advies naar Vriend en Vijand binnen de Scholen van Noord bij ons museum te komen kijken.

Tentoonstellingsplannen voor volgend jaar / 2015

Tentoonstellingsplannen worden in het algemeen lang van tevoren bedacht en verder ontwikkeld. Voor 2015 staan - onvoorziene ontwikkelingen voorbehouden - drie tentoonstellingen op stapel. De werktitels zijn:

- Bruggen over het IJ (jan-april 2015)
- Voedsel van Noord door de eeuwen heen: Proef Noord! (mei-aug)
- Volkshuisvesting in Noord (septt-december)

Bruggen over het IJ

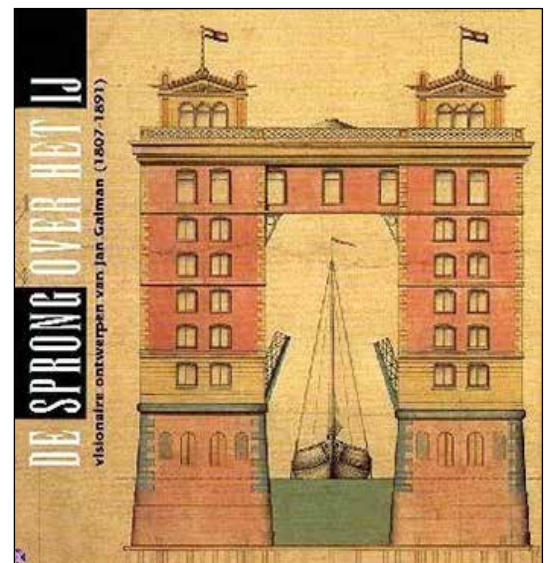
Reeds in de 19e eeuw werden talloze ontwerpen voor bruggen over het IJ gemaakt. De aannemer Jan Galman was veruit de kampioen: 36 uitgewerkte brugontwerpen werden door hem naar de gemeente gestuurd. Alle werden ze verworpen. In 1996 werd door het Gemeente archief - toen nog op de Amsteldijk - een prachtige tentoonstelling over die ontwerpen gehouden, De Sprong over het IJ. Er verscheen ook een fraai boek over die tentoonstelling.

In het voorwoord van dat boek somt de toenmalige Gemeentearchivaris dr. Wilhelmina Chr. Pieterse drie hoofdbezwaren op. `De te verwachten aanslibbing tegen de brugpijlers zou de toch al ernstige verzanding van de haven nog verergeren, de vrije doorvaart van grote schepen zou van een brug te veel hinder ondervinden, en de overzijde van het IJ was voor de stad van te geringe economische betekenis.`

In de tegenwoordige tijd kunnen die bezwaren betrekkelijk makkelijk worden weerlegd, zeggen voorstanders van de bouw van een brug. Aanslibbing kan met de moderne apparatuur worden voorkomen. Hoe hoog en breed schepen ook zijn, een draaibrug kan de doorvaart altijd verlenen. En Noord van geringe betekenis op economisch gebied. We weten wel beter!

Daar komt nog bij dat het aantal toeristen in de binnenstad te groot dreigt te worden. Het Parool kopt met `De maximale drukte is bereikt voor de Kalverstraat` (6 sept. 2014), `Amsterdam vreest voor schrikbeelden zoals in Florence` (1 juli 2014) en `Toerisme wordt een te zware last voor Amsterdammer`. Het gemeentebestuur zoekt een oplossing voor deze problemen door de toeristenstromen deels naar de festivalterreinen en uitgaansgelegenheden van Noord te dirigeren. Dat is mooi, maar de ponten kunnen dat niet aan. Een wandel- en fietsbrug zou een ideale oplossing zijn.

Het is niet voor niets dat er ook moderne ontwerpen van bruggen het licht zien.

Fraai boek over "De Sprong over het IJ"

De brug van Jolijn Valk

Flip van den Bergh ontwierp een luchtbrug en - nog recenter - architecte Jolijn Valk concipieerde in 2010 een fascinerend stukje niemandsland, zwevend boven het water.

De luchtbrug van Flip van den Bergh

Al deze ontwerpen gaan we in onze tentoonstelling laten zien. Maar er is meer mogelijk. Het museum kan de plek worden waar de argumenten van voor- en tegenstanders van Bruggen over het IJ hun standpunten uitwisselen. We zullen bekende groeperingen daartoe uitnodigen, maar ook anderen kunnen zich aanmelden om hun mening weer te geven. Tenslotte hopen we al die meningen in een verslag onder te brengen dat kan dienen als bijdrage van de bewoners aan het te starten officiële onderzoek naar de mogelijkheden van bruggen over het IJ. Het museum stelt zich daarbij neutraal op en is nieuwsgierig naar de uitkomsten van dat onderzoek.

Mei tot en met augustus 2015 tentoonstelling "Proef Noord"

Voedselproductie in Noord van nu naar vroegere tijden vormt de rode draad van deze tentoonstelling. Dit thema wordt toegelicht door middel van voorbeelden waarin verschillende vormen van productie - industrieel, ambachtelijk en door amateurs- zoals die nu worden beoefend met de vroegere situatie worden vergeleken.

Wat wordt en werd er zoal in ons Stadsdeel gemaakt? Hoe gaat de toekomst er uitzien met de metropolitane landbouw? Aan de orde komen onder meer: melk en kaas, de zuivelproducten zoals die vroeger en nog steeds gemaakt worden op de boerderijen; het kweken van groenten in de moes- voedsel en school-, volks- en huidige voedseltuinen; de visserij van de Waterlandse dorpen; de ambachtelijke fabriekjes die drop fabriceerden, koek en vleeswaren, de chocoladefabriek, bierbrouwers en wijnmakers. Allemaal uit Noord!

Groentetuinite IJ-plein van Tine

We willen waar mogelijk de tentoonstelling opluisteren met evenementen zoals proeverijen, presentatie van producten, muziek, lezingen.

Volkshuisvesting in Noord

In 1915 werd in Amsterdam de Gemeentelijke Woningdienst opgericht. Directeur Arie Keppler, gesteund door de wethouders Floor Wibaut en later Monne de Miranda, ging enthousiast aan de slag. In de eerste tien tot vijftien jaren waren het vooral de architecten die tot de Amsterdamse School gerekend kunnen worden die de woningen bouwden. Socialistische principes waarden rond. Geen namen van architecten op de bouwtekeningen, we bouwen die huizen immers met z' n allen. Kerken en kroegen waren taboe. Het resultaat was oogverblindend, vooral als je de buitenkant bekeek, maar waren de woonaccomodaties wel zo ideaal?

De tentoonstelling zal erop in gaan. Als het meezit doen de andere stadsdeelmusea ook mee in de laatste vier maanden van 2015.

Zeer gewenst zijn nieuwe gastvrouwen en -heren

Zoals u weet drijft het Museum Amsterdam Noord op vrijwillige medewerkers wier taak vooral als gastvrouw of gastheer bezoekers ontvangen is. Vooral bij een voor deze medewerkers arbeidsintensieve tentoonstelling, merken we, dat we qua aantal krap in de medewerkers zitten. Daarom de vraag eens na te denken of meedoen in het museum niet ook iets voor u, uw buurvrouw, uw oom of goede kennis is. Aanmelden kan dag en nacht per e-mail naar hjcras@gmail.com. Daarna volgt een vrijblijvend kennismakingsgesprek.

Vrijwilligers aan het werk

Een introductie cursus over Geschiedenis van Noord en functioneren van het museum van Amsterdam-Noord wordt elders in deze Nieuwsbrief aangekondigd.

“De Les” van Eugene Ionesco in Museum Amsterdam Noord

Voorleestheater onder regie van Trix Reijn.

Rolverdeling:

De Brievenbesteller: Gerbrand Muller
 De Meid: Frida Badoux
 De Leerlinge: Anneke Stavast
 De Professor: Henk Ras.

Dinsdag 7 oktober

Aanvang 20.00 uur. Reserveren is niet nodig.
 Toegang € 5

Zondag 19 oktober:

Aanvang 11.00 uur. Reserveren is niet nodig.
 Toegang € 5

Lunch

Aansluitend aan de voorstelling op 19 oktober is er de mogelijkheid deel te nemen aan een lunch.

Hiervoor dient u te reserveren bij:
 Marianne Wiesenekker-Groen

U kunt haar mailen op m.wiesenekker-groen@live.nl of bel naar één van de volgende nummers 020 6363 772 of 06 3064 0981

Kosten € 5

Wij hebben vergeten te melden dat het stukje over Ionesco in Nieuwsbrief van september geschreven is door Trix Reijn. Onze excuses hiervoor.

Deze voorstelling is een mix tussen toneelspel en voorlezen.

Voorleestheater
“De Les”

Gebaseerd op het stuk “La Leçon” van Eugene Ionesco

Adres
 Zamenhofstraat 28A
 1022 AD Amsterdam
 Tel.: 06 3097 5602

Aanvang
 - Dinsdag 7 oktober 2014 om 20.00 uur
 - Zondag 19 oktober 2014 om 11.00 uur

info@museumamsterdamnoord.nl

www.museumamsterdamnoord.nl

Cursus over Geschiedenis en Museum van Amsterdam-Noord

(reeds eerder in gewijzigde vorm aangekondigd)

1. kennismaking, inventarisering vragen en reeds aanwezige kennis
2. ontwikkeling van Noord en Amsterdam deel 1.
3. ontwikkeling van Noord en Amsterdam, deel 2 inclusief de Geheimen van Noord
4. musea: ontstaan en ontwikkeling, toekomstverwachtingen
5. tentoonstellingen (bedenken, opzetten en afronden) en nevenactiviteiten: excursies, concerten, lezingen, cursussen, merchandise
6. reilen en zeilen van een klein museum.

Te houden op zes ochtenden van 10.30 tot 13.00 uur met koffiepauze.

Data: donderdagen 16, 23, 30 oktober, 6, 13 en 20 november 2014.

Gratis voor museummedewerkers, voor andere belangstellenden 30 euro. Opgave per e-mail naar hjcras@gmail.com.

Colofon

Tenzij anders vermeld:

Tekst: Henk Ras & Trix Reijn

Redactie & Vormgeving: Ruud Slagboom

Fotografie: Onbekend (foto's pagina 1 en bovenaan pagina 3)
Jolijn Valk (foto onderaan pagina 3)
Flip van den Bergh (foto bovenaan pagina 4)
Marianne Wiesenekker (foto onderaan pagina 4)
Archief Museum Amsterdam Noord (foto's pagina 5)

Hoofd Sponsors

www.noord.amsterdam.nl

www.dekey.nl